

Mødet den 14. Marts 1925.

Fraværende: H. P. Christensen.

1. (J. Nr. 435—1924). **Forslag til Overslag over Kommunens Indtægter og Udgifter i 1925—26.**

Formanden forelagde Budgettet med Bemærkning, at det foreliggende Forslag i alt væsentlig var, som det var indgivet af de enkelte Udvalg, eller som man ved Forhandlingerne var enedes om. Partierne havde som sædvanligt valgt deres Ordførere, som nu vilde tage Ordet paa Gruppernes Vegne.

Kjeld Sørensen redegjorde for Budgetudvalgets Arbejde, som væsentlig bestod i at sammenstille Forslagene fra Udvalgene, og der var kun stillet ganske faa Ændringer til disse. Enkelte Arbejder var i Aarets Løb udført uden at have været paa Budgettet; det havde kunnet lade sig gøre ved, at Budgetterne gav Overskud, og det var bedst, om dette kunde fortsættes. Budgetudvalget havde tilkaldt en Del af Udvalgene til Forhandling om deres Budgetter for om muligt at faa dem sat noget ned, men der var ikke kommet meget ud deraf. Udgiften var i Aar stigende, sammenlignet med i Fjor, og deraf maatte følge, at Indtægterne ogsaa skal stige, og det blev i sidste Instans Skatten. Paa Udgiftssiden fandtes følgende Stigninger:

Konto I, Byens Bestyrelse, var steget med 17662 Kr., Konto II, Fattigvæsenet, med 75800 Kr., hvoraf 38500 Kr. vilde medgaa til det ny Herberg for Hjemløse, saa den egentlige Stigning blev ca. 37000 Kr. Sidste Aar var der ogsaa en Stigning paa Fattigvæsenets Budget, og det maatte derfor overvejes, om det er nødvendigt, at denne Post stadig stiger. Fattigvæsenet var som Regel den sidste Udvej, Folk greb til, og man maatte vist hellere holde igen her og saa ofre lidt mere paa andre Understøttelsesomraader. Skolevæsenet var steget med 12000 Kr., hvilket jo ikke var særlig meget paa et Budget paa ca. 2 Mill. Kr.: men de fleste Udgifter var her bestemt ved Lov. Politiet krævede 6850 Kr. mere end i Fjor til Trods for, at der ikke var ansat flere Betjente. Medicinalvæsenets Konto udviste en Stigning paa 47000 Kr., og Grunden til denne Stigning var den almindelige Fordyrelse af Livsfornødenhederne, hvorved Forplejningen blev dyrere. Taleren haabede dog, at man stod overfor en Nedgang i Pristallet, men man var jo nødt til at sætte Budgettet efter de nuværende Priser. Konto for Gader og Veje var steget med 3170 Kr., og naar det ikke var mere, skyldtes det, at Budgetudvalget havde stillet en Ændring til Brolægningsudvalgets Forslag, som man gerne ønskede vedtaget; men paa den anden Side vilde Budgetudvalget næppe tage sin Død derover, hvis Byraadet var af en anden Mening. Brolægningsudvalget havde paa sit Budget Ombrolægning af Jægergaardsgade, som vilde koste 80000 Kr.; men Budgetudvalget foreslog at udsætte dette og i Stedet for regulere Sønderallé fra Parkalléen til Frederiksgade, hvilket maatte kaldes mere paatrængende. Kontoen for Renter af Gæld var steget med 203671 Kr. Denne store Stigning skyldtes særlige Forhold;

Kommunen havde som bekendt en hel Del Byggegrunde ved Banegaarden, foranlediget ved den ny Banegaardsordning, og de stod for Øjeblikket Kommunen i ca. 4 Mill. Kr., som var stillet til Raadighed af Privatbanken. Renten heraf var indtil nu blevet tilskrevet Kapitalen, men Budgetudvalget havde ment det nødvendigt nu at begynde at forrente Beløbet, for at Summen ikke skulde vokse altfor stærkt. Det vilde dog nok blive nødvendigt at afskrive et Par Millioner her. Bortset fra dette Forhold var der en Nedgang i Rentebeløbet, begrundet paa, at Kommunen gennem flere Aar ikke havde stiftet Laan. Konto XIX, Bidrag til forskellige Institutioner, var steget med 12200 Kr., hvoraf 15000 Kr. som første Bidrag til en haardt tiltrængt Reparation af Aarhus Museums Bygninger, 10000 Kr. til Den gamle By, 20000 Kr. til Aarhus Teater, 25000 Kr. til Bespisning af Børn i Borgerskolerne og 15000 Kr. til Christian IX's Børnehjem. En Del af disse Beløb beroede paa Byraadets nærmere Bestemmelser, men det var nødvendigt at sætte dem paa Budgettet. Paa samme Konto fandtes 100000 Kr. til ekstraordinær Arbejdsløshedsunderstøttelse. Konto XX var steget med 312375 Kr. Denne store Forhøjelse skyldtes særlig, at Dyrtidstillæget til Kommunens Funktionærer og Arbejdere var forhøjet med 175000 Kr., men Stigningen af Pristallet nødvendiggjorde det. Desuden var her budgetteret 100000 Kr. til Udvidelse af Gadenettet i den indre By, idet flere af Gaderne var for smalle og efterhaanden maatte udvides. — Naar Udgifterne saaledes var stegne, maatte ogsaa Indtægterne forøges, og den Indtægt, som betød mest, var Skatten. Der var dog ogsaa andre Indtægter, saaledes Renten af Kommunens Kapitaler, som var opført med en Sum af 35000 Kr. Det skyldtes, at

Kommunen efterhaanden havde faaet en virkelig Kassebeholdning, hvilket ikke havde været Tilfældet gennem mange Aar. Paa Budgettet for 1921—22 maatte man opføre 600000 Kr. i Renter af Laan i Privatbanken, og her var altsaa nu en Fremgang paa 635000 Kr. For 4 Aar siden var Kommunens Gæld til Privatbanken ca. 9 Mill. Kr., medens man nu havde et mindre Beløb tilgode; det betød, at Kommunens Mellemværende med Privatbanken i de 4 Aar var forbedret med ca. 10 Mill. Kr. i Kommunens Favør. Samtidig havde dog Belysningsvæsenet lagt Beslag paa ca. 5 Mill. Kr., men selv naar man medregnede dette, blev det en meget stor Forbedring for Kommunens Status. Det var heldigt for Aarhus Kommune, at man ikke havde behovet at laane Penge i de senere Aar, men kunde udføre de mest paatrængende Arbejder ved at tage Beløbene af Kassebeholdningen. Nu stod man for at skulle bygge et nyt Gasværk, og en saa stor Udgift kunde Kommunen næppe klare uden Laan, men der var Udsigt til, at Pengene kunde laanes af Havnekassen. Indtægten af Kommunens Ejendomme var anslaaet til at give 87226 Kr. mere end sidste Aar. Paa Indtægtssiden stod ogsaa Slagtehuset og Skovene, men de gav desværre Underskud; det vilde være rart, om der paa disse Konti kunde blive Overskud eller i hvert Fald Balance, og det var vel ogsaa en Forudsætning, siden de stod paa Indtægtssiden af Regnskabet. Der var bundet ret store Kapitaler baade i Skovpavillonerne og Slagtehuset, og de skulde gerne forrentes. I Skat skulde der i Aar paalignes 423000 Kr. mere end i Fjor, hvoraf 118000 Kr. faldt paa personlig Skat. Taleren havde i Fjor haabet paa en lille Nedgang i Skatteprocenten, idet denne helst skulde holdes nede omkring 10 %; det vilde være af Betydning

for Kommunen, da man saa lettest fik Folk hertil, som kunde betale en Del i Skat; hvis dette ikke var Tilfældet, maatte Beløbene lægges længere nede, hvor det vilde mærkes haardere. Hvis man saa paa Opgørelsen over Formue og Gæld, viste det sig, at Kommunens Status gennem de 4 Aar var betydelig forbedret, og Taleren tog derfor ikke i Betænkning at sige, at Kommunens Styre i disse Aar havde været udmærket; men man skyldte ogsaa Byens Borgere at administrere paa en saadan Maade, at Styret kan staa for en Kritik. Med disse Ord vilde Taleren anbefale Budgettet til Vedtagelse.

J. C h r. M ø l l e r erindrede om det gamle Ord, at man skulde sætte Tæring efter Næring, og det havde man ogsaa søgt at gøre i Budgetudvalget. Den socialdemokratiske Ordfører mente, at man skulde stile hen imod at faa en Skatteprocent paa højst 10, og det var en udmærket Tankegang; men for at ville Maalet, maatte man ogsaa ville Midlerne, som fører til Maalet. Taleren tvivlede ikke om, at den socialdemokratiske Ordfører gerne vilde naa det nævnte Maal og maaske ogsaa være med til at benytte de Midler, som fører dertil, men det var maaske tvivlsomt, at hans Partifæller i enhver Henseende viide følge ham heri. For at faa Skatteprocenten ned maatte Udgifterne begrænses eller Indtægterne forøges; det sidste var man ikke Herre over, og det første var vanskeligt. Det foreliggende Budgetforslag kunde maaske næppe som i sin Tid Finansloven kaldes »en barberet Pudel«, men Udvalget havde i hvert Fald stadig haft Sparsommelighed for Øje. Budgetudvalget havde dog ikke saa stor Indflydelse paa Budgettet, som mange mente, idet de forskellige Udvalg lagde deres Budgetter, og hvis de ikke kunde gaa med til at reducere dem, nyttede det ikke, at Budget-

udvalget gjorde det, for der var jo ikke megen Fornøjelse ved at faa Overskridelse paa Budgetterne. Taleren vilde ogsaa pege paa, at Fattigvæsenets Budget stadig steg og i Aar viste en Merudgift paa ca. 80000 Kr. En Del af dette Beløb faldt paa Herberget for Hjemløse, som Borgergruppen tog Afstand fra, idet man mente at kunne ordne denne Sag paa en billigere Maade; der var ingen Garanti imod, at denne Udgift vilde stige Aar efter Aar. Budgetudvalget havde peget paa andre Poster paa Fattigvæsenets Budget, hvor Stigningen var forholdsvis stor, f. Eks. var Hjælp til kronisk syge steget fra 45000 Kr. til 70000 Kr.; men Fattigudvalget hævdede, at hvis Budgettet blev nedsat, blev der Overskridelser. For 8 Aar siden var Fattigvæsenets Budget godt $\frac{1}{2}$ Mill. Kr., medens det nu var over 1 Mill., og det var for stor en Stigning i Forhold til Pristallet. Naar der saa henvistes til, at der stadig kom nye sociale Love, som forøgede Udgiften, vilde Taleren dertil sige, at der af disse vist ikke var kommet andre end Værgeraadsløven og Invalideløven, og de medførte en forholdsvis ringe Udgift. Hjælpekassen havde gennem Aarene slugt meget store Beløb, og der kunde nok have været sparet en Del. Hjælpekassen var kommen ind paa en Administration, som faktisk var imod baade Lovens Ord og dens Aand, idet den gav faste Understøttelser, og det maatte man efterhaanden komme bort fra. Forhaabentlig kunde Hjælpekassen ogsaa administrere saaledes, at det budgetterede Beløb slaar til, saa den ikke ligesom i Fjor kom og krævede nye Bevillinger med faa Maaneders Mellemrum. Paa Skolevæsenets Konto var de fleste Udgifter bestemt ved Lov, men der var dog een Post, der burde reduceres, nemlig de 50000 Kr. til Skoletandkli-

niken. Det var sikkert en udmærket Institution, men der kunde nok uden Skade betales noget mere end 1 Kr. pr. Barn, og Taleren vilde henstille til Skoleudvalget at tage under Overvejelse til næste Aar at forhøje dette Beløb f. Eks. til 3 Kr. pr. Barn. Indlægning af W. C. i Skolerne og Ombygning af Paradisgades Skole kunde maaske udskydes et Par Aar, men vilde jo komme alligevel, og hvis man havde Laanemidler vilde man vel have anvendt disse her. Rengøringen af Skolerne kostede mange Penge, men Lønnen var jo bestemt ved Forhandling mellem Lønudvalget og Fagforeningen og kunde vanskeligt ændres for Tiden. Medicinalvæsenets Konto var steget stærkt i Aar; det drejede sig ganske vist om syge Mennesker, men Udgiften var meget stor i Forhold til andre Byer med Undtagelse af København, hvor man kunde tage ca. 14 Mill. Kr. ind som Overskud af Kommunens Værker. Det var dog tvivlsomt, om Kommunen i Længden kunde bære saa store Udgifter til Hospitalsvæsenet, og Udvalget burde søge at undgaa en fortsat Stigning, selv om man saa engang imellem maatte renoncere paa et eller andet. Udgiften til Brandvæsenets Øvelsestaarn burde egentlig ogsaa tages af Laan, men selvfølgelig bedrede det Kommuneus Status, naar saadanne Udgifter kom paa Budgettet. Forrentningen af Banegaardskontoen var et kedeligt Beløb, men naar der ikke hidtil havde været opført noget Rentebeløb, laa det vel i, at Udvalget havde været noget for sangvinsk og regnet med at faa mere ud af Grundene, end der nu var Udsigt til. Hovedbanegaarden var blevet en stor Skuffelse for alle i Aarhus; man havde regnet med en stor flot Banegaard og fik i Stedet en lille Banegaard, som maaske i Øjeblikket kunde gøre

Fyldest, men ikke i det lange Løb. Det vilde sikkert ikke pynte med 4 Etagers Hoteller overfor den lave Banegaardsbygning. Der blev ganske vist hævdet, at Banegaarden i enhver Henseende blev lige saa god som den oprindelig projekterede; men det var umuligt, naar Projektet blev nedskaaet med 800000 Kr. Muligvis kunde det endnu lykkes at faa Planen ændret, men Taleren nærede ikke store Forventninger dertil; der skulde spares paa alle Maader, og Aarhus havde aldrig mødt særlig Elskværdighed fra Statens Side. De 100000 Kr. til Udvidelse af Gader i den indre By var i høj Grad paakrævet; en Gade som f. Eks. Vestergade var næsten livsfarlig at passere, særlig hvor den skærer Grønnegade; men en Udvidelse kunde kun ske ved Køb eller Ekspropriation, og det kostede Penge; tilmed vilde det ikke være rigtigt at opføre Gaderne som Aktiv, selv om det blev brugt i adskillige Byer. Sygehusudvalget havde foreslaaet 100000 Kr. paa Budgettet som første Bidrag til et nyt Hospital, men som Forholdene ligger for Øjeblikket, mente man at maatte udsætte denne Bevilling. Skulde der bygges et nyt Hospital, vilde det være rigtigst at tage Beløbet ved Laan, hvis da Laan til den Tid kunde faas. Byens Barakker havde kostet meget; Beløbet hertil afdroges paa 10 Aar, og nu var man heldigvis paa 7. Aar, saa de vilde forhaabentlig i nogen Grad forrente sig, da de nok kunde give nogen Indtægt efter de 10 Aar. Til Boligbyggeri gav Kommunen sidste Aar godt 100000 Kr. Disse Penge fik Kommunen ikke noget for, men den løb heller ingen Risiko, og samtidig skaffedes der Arbejde til mange Mennesker. Kommunen vilde vist gerne undlade at bygge Boliger, hvis man kunde fortsætte med at skaffe Lejligheder paa den Maade; men naar

de projekterede Huse var færdige, kunde man vist heller ikke tale om nogen egentlig Bolignød i Aarhus. Man maatte derfor se at komme bort fra de nuværende Boligrestriktioner, som var det mest uheldige, man endnu havde haft; det forhindrede enhver Forbedring af Lejlighederne saavel som al Flytning, og det var i høj Grad ønskeligt for mange Mennesker at skifte Lejlighed. Slagtehuset og Skovene burde give Overskud, og Formanden for disse Udvalg havde ogsaa tidligere indrømmet dette. Paa Konto XIX kunde der næppe spares noget. Hvis man f. Eks. nedsatte Tilskudet til Teknisk Skole, betød det blot, at Skolepengene maatte forhøjes. Tilskudet til Aarhus Teater vilde næppe nogen kræve nedsat, idet vist alle gerne vilde bevare Teatret med dets dygtige Stab af Skuespillere, som i alle Maader kunde staa Maal med Personalet paa Sekondteatrene i København. Hvis man her nedsatte Kommunens Tilskud, blev ogsaa Statstilskudet nedsat. De offentlige Badeanstalter krævede et stort Beløb, og Taleren vilde henstille til Udvalget for Bygninger og Inventar at sætte Billetpriserne saaledes, at den kommunale Badeanstalt kan forrente sig. Ogsaa 25000 Kr. til Børnebespisning i Skolerne var et stort Beløb, og det var et Spørgsmaal, om det ikke kunde nedsættes betydeligt uden større Skade. De 100000 til ekstraordinær Arbejdsløshedsunderstøttelse blev forhaabentlig ikke brugt, og det var ønskeligt, at det blev sidste Gang, et saadant Beløb kom paa Budgettet. Angaaende Skatteprocenten saa rettede den sig jo tildels efter Skatteydernes Indtægter. For ikke saa længe siden udtalte et Medlem i Byraadet, at nu var det Arbejderne, der betalte Skatten i Aarhus, idet flere af de tidligere store Skatteydere ikke mere betalte nogen Skat. Hertil vilde

Taleren dog sige, at 2000 Skatteydere eller ca. 7 % betaler Halvdelen af Skatterne, og Kommunen vilde være daarlig stillet, hvis den ingen store Skatteydere havde. Desværre blev der stadig færre af disse, idet mange betænkte sig paa at flytte til Aarhus og starte Forretninger der, naar Udgifterne var saa store, og hvis en Mand havde tjent sig en Formue, rejste han som Regel straks fra Byen, da der skulde en meget stor Formue til, hvis man her skulde leve af sine Penge. Derfor var det af den største Betydning for en By at have en lav Skatteprocent. Om Kommunens Status vilde Taleren blot sige, at den maa kaldes god. Et her-værende Blad havde udtalt stor Betænkelighed ved, at hele Budgetudvalget var enigt om det foreliggende Forslag. Det var rigtigt, at man under Arbejdet med Budgettet ønskede at fremlægge et enstemmigt Forslag, og Medlemmerne havde derfor bøjet sig noget efter hinanden for at naa dertil; det var da givet, at man ikke bagefter kunde løbe fra sin Andel i Forslaget og nægte at underskrive det, saa i den Retning kunde Bladet udmærket have sparet sine Betænkeligheder. Dertil føjede Bladet, at hvis de 2 Medlemmer i Udvalget var nødt til at underskrive Forslaget, kunde de øvrige Medlemmer af Borgergruppen lade være dermed. Men disse Medlemmers Stilling var i Virkeligheden ganske den samme som Budgetudvalgets, idet de i Forvejen havde været med til at forelægge enstemmige Budgetforslag for de forskellige Institutioner og derefter forhandlet med Budgetudvalget om eventuelle Nedsættelser; Taleren var derfor overbevist om, at alle Medlemmer vilde stemme for Budgettet, hvis det da ikke undergik altfor store Ændringer. Taleren agtede altsaa ikke at løbe fra sit Ansvar, og selvfølgelig handlede alle

Byraadets Medlemmer under Ansvar. Det nævnte Blad søgte endelig at give de nyvalgte Medlemmer af Byraadet visse Direktiver, som de burde følge. Taleren skulde ikke her komme ind paa Fremtiden, men forhaabentlig vilde de ny Medlemmer forstaa, at hvis de havde været med til at tage en Bestemmelse, maatte de ogsaa tage Ansvaret derfor. De, som stadig arbejdede med Byraadets Sager, havde sikkert baade større Interesse og mere Viden end udenforstaaende, saa de var klar over, hvorledes der skal styres. Ordføreren for Socialdemokraterne havde udtalt, at der var styret udmærket i de sidste 4 Aar. Taleren turde ikke sige, om det var udmærket eller ikke, dette maatte andre dømme om, og der var sikkert forskellige Meninger derom, idet nogle kunde mene, at der var brugt for meget, og andre, at man havde sparet for stærkt. Hovedsagen var, at Medlemmerne selv med god Samvittighed kunde sige, at der var styret forsvarligt. Taleren vilde hermed anbefale Budgettet til Vedtagelse.

Formanden vilde indskyde den Bemærkning, at Byraadet havde faaet Ros af Indenrigsministeriet for den Maade, hvorpaa Byen styredes.

M. Brammer udtalte, at det foreliggende Budget var steget med 1,3 Mill. Kr. og de paa-lignede Skatter med 423000 Kr. Det var ikke de eneste Skatter, der skal betales; der var en betydelig indirekte Beskatning i Kommunen, idet de kommunale Værker var budgetteret til at give et Overskud paa over 800,000 Kr. For at faa dette Beløb ind, maatte Elektricitetsprisen holdes oppe paa en Pris af 50 Øre pr. K. W., hvilket var en betydelig Avance, naar Strømmen kostede Kommunen 13,5—15 Øre pr. K. W. Naar de to Ordførere havde nævnt Slagtehusets som en Institution, der

burde give nogen Indtægt, maatte Taleren protestere herimod; det var en hygiejnisk Institution, og der skulde nødig her laves indirekte Beskatning ved Fordyrelse af Kødet. I Realiteten gav Slagtehuset dog Overskud, saa der var ingen Grund for de Herrer til at opholde sig derved. Den stigende Dyrtid var Skyld i Forhøjelsen af Dyrtidstillæget til Kommunens Funktionærer, og det samme var Grunden til Stiguingen paa Hospitalernes Budget. Man maatte her regne med Pristallet, og det lod sig næppe gøre, som Fabrikant Møller antydede, at forhøje Hospitalstaksterne. Muligvis kunde der dog paa Hospitalernes Budget findes enkelte Poster, hvor der kunde indvindes noget, f. Eks. var Driften af Røntgenafdelingen meget dyr, og der kunde maaske tages lidt større Betaling af de Patienter, som her laa paa Enestuer. Taleren kunde give Hr. Møller Ret i, at Betalingen paa Skoletandklinikken nok kunde forhøjes noget, f. Eks. til det dobbelte; det vilde Forældrene næppe finde for dyrt, men selvfølgelig betød det ikke meget paa Budgettet. Enkelte Poster paa Budgettet var ikke glædelige, f. Eks. et Beløb paa 3000 Kr. til Omlægning af Tage paa Kommunens Huse; den Slags Udgifter skulde gerne undgaas. For $\frac{1}{3}$ Aar siden forelaa Forslag fra Forskønnelsesudvalget om at rykke Stadsgartneren op i 2. Lønklasse, og Taleren havde det Indtryk, at der i Byraadet var Stemning derfor; det var derfor beklageligt, at Budgetudvalget ikke havde foreslaaet dette. Det drejede sig ikke om meget for Kommunen, men det betød meget for vedkommende Embedsmand, idet hans Kolleger i andre Byer stod i 2. Lønklasse, og man burde have vist ham denne Paaskønnelse for hans dygtige Arbejde. Angaaende Budgetudvalgets Forslag om at stryge Jægergaardsgades Brolægning,

vilde Taleren minde om, at der i sin Tid tilgik Ansøgerne herom en Skrivelse fra Byraadet, hvorefter de maatte faa det bestemte Indtryk, at der i Aar vilde blive taget Hensyn til deres rimelige Ønske. Det maatte derfor forbavse, at det ikke fandtes paa Budgettet, idet Byraadet dog maatte føle sig bundet af sin tidligere Skrivelse. Taleren vilde derfor foreslaa, at de 80000 Kr. optages paa Budgettet, og hvis de ikke kunde tages andetsteds fra, kunde man passende tage dem af de 100000 Kr. til Udvidelse af Gader i den indre By. Der var Gader, der trængte meget mere til Reparation end Clausensgade, Blichersgade og Hjelmensgade, f. Eks. Silkeborg Landevej, der var saa stærk trafikeret, at det næsten var livsfarligt at passere den. Ogsaa Langelandsgade trængte i høj Grad til Istandsættelse; der stod en Sø, saa man kunde sejle gennem Gaden i en fladbundet Baad. Paa Frederiksbjerg var der stor Trang til en Nødtørftanstalt; den eneste, som fandtes der, laa ved Indgangen til »Friheden«, og det var lovligt langt at gaa. Taleren takkede for Bevillingen til Istandsættelse af Museet; det var meget paakrævet at faa gjort noget ved Bygningerne, hvis ikke Samlingerne skulde ødelægges. Til Folkebiblioteker var kun opført 600 Kr.; det fandt en By som Aarhus passende at ofre paa denne Sag, som andre Byer omfattede med saa stor en Interesse, og f. Eks. en By som Silkeborg gav 3000 Kr. aarlig til denne Sag. Man havde ganske vist Statsbiblioteket, hvortil Kommunen gav et mindre Bidrag, men det var ikke det samme som Folkebiblioteker. Der burde gøres noget for Byens Ungdom ved at skaffe Læsesale med Haandbiblioteker i nordre og søndre Bydel. Der var ofret store Summer paa Sporten i Byen, og det var selvfølgelig udmærket; men derved burde man ikke

forsømme den aandelige Udvikling, der kunde faas af Bøger. Det vilde være rimeligt at optage et Beløb f. Eks. paa 200000 Kr. til et Bibliotek med Læsestue i søndre Bydel og saa til næste Aar et lignende Beløb til nordre Bydel. Hertil kunde man passende anvende Resten af de 100000 Kr. til Udvidelse af Gader i den indre By. Paa eet Punkt kunde Taleren ikke være enig med de to Grupper, nemlig angaaende Forslaget om nu at betale Renter af de Penge, som staar i Banegaardsanlægget, og Byens Borgere vilde sikkert reagere mod at betale 300000 Kr. aarlig for det Arbejde, som til Dato var lavet derude. Man kunde ikke godt tale om en Banegaardsordning, saa længe alt derude var i Uorden, og der hverken fandtes en Banegaard eller en Banegaardsplads. Maaske kunde disse Grunde stige saaledes i Pris, at de kunde betale Laanet, og saa fik Byens nuværende Borgere næppe disse Penge tilbage. Da Banegaardsordningen i sin Tid blev vedtaget, udtalte Ingeniør Bech, at det var beregnet at ville koste Kommunen i direkte Udgift $\frac{1}{2}$ Mill. Kr., og nu forlangte man 300000 Kr. i aarlig Rente, uden at der var lavet noget som helst. Det var en Ordning, som maaske kom til at bestaa i 100 Aar; det var da urimeligt saaledes at skulle betale for Efterslægten; der var ofret tilstrækkeligt paa Ordningen af Forholdene omkring Domkirken og andre Steder i Byen, saa Efterslægten kunde ikke beklage sig derover. Det var derfor ganske utilladeligt at kræve dette Bidrag nu, og hvis det ikke blev taget tilbage, kunde Taleren ikke stemme for Budgettet. Man havde ogsaa lovet Byen en stor og anselig Banegaard, der kunde gøre Fyldest gennem en lang Aarrække, og nu fik man en lille Banegaard, som slet ikke passede paa denne Plads, hvor der var projekteret Posthus og store

Hoteller paa de modsatte Sider. Set fra Ryesgade vilde Bygningen ligne et lille Legetøjshus med den store Oliefabrik i Baggrunden. Man maatte derfor bede Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse om meget energisk og bestemt at protestere imod denne Plan, saa hellere udsætte det hele og nøjes med Barakken, indtil der muligvis kom en anden Trafikminister, som vilde holde, hvad der i sin Tid blev lovet Byen. En saadan Behandling burde Aarhus By ikke finde sig i. Da man byggede Københavns Banegaard lavede man noget lignende, og bagefter maatte man leje dyre Kontorer omkring i Byen; det var derfor ubegribeligt, at forstandige Mennesker nu vilde gøre denne Skandale om igen. Forhaabentlig kunde det dog lykkes at overbevise Statsbanerne om, at saaledes kan man ikke behandle Aarhus. — De smukke Forhaabninger om at faa Skatteprocenten ned blev næppe til noget, hvis det ikke lykkedes at faa gennemført Forslaget om den kommunale Grundskyld. I saa Fald burde Aarhus Kommune straks akceptere den og indføre den med det højst tilladte Beløb, saa skulde Skatteprocenten nok komme ned, og saa behøvede man næppe heller at ofre flere Penge til Afhjælpning af Bolignøden, hvis man samtidig gav midlertidig Skattefrihed for de nyopførte Beboelseshuse. Denne Reform var indført i New York, hvilket Taleren tidligere havde omtalt, og ved at give Skattefrihed i 10 Aar for Nybygninger var der blevet en saa kolossal Stigning i Byggeriet, at baade Spørgsmaalet om Bolignødens Afhjælpning og Skatteprocentens Nedgang her var løst.

M. S i m o n s e n bemærkede, at naar Slagtehuset stod paa Indtægtssiden af Budgettet, skyldtes det antagelig det ministerielle Skema, hvorefter Budgettet skal affattes. Slagtehuset administreres

sammen med Kvægtorvet, og de to Institutioner maatte derfor tages under et. For nogle Aar siden var der nogen Strid om, hvorvidt Slagtehuset gav Overskud eller Underskud men det knnde man ikke længere strides om. Det var rigtigt, at der paa Budgettet figurerede et Underskud paa 17—18000 Kr., men det blev næppe nødvendigt for Kommunen at yde dette Beløb; det var blot sat paa for at være paa den sikre Side, idet den nuværende Mund- og Klovtsygeepidemi var meget følelig for Slagtehuset, og ingen vidste, hvornaar den ophørte. Desuden var der sket en stor Udvidelse af Kvægtorvet, som kostede 90000 Kr., og hvortil Pengene var taget af Kassebeholdningen; dette Beløb skulde tilbagebetales i 8 Aar, og der var paa Budgettet opført 11000 Kr. dertil. Taleren kunde slutte sig til Dr. Brammers Udtalelse om Slagtehusets Opgave, men derfor kunde man godt forlange, at Institutionen skal bære sig; det havde ogsaa været Talerens Formaal gennem 19 Aar at naa dertil, og det kunde sikkert ogsaa siges at være lykkedes; især naar man tog Hensyn til den indirekte Indtægt, som tilflyder Byen gennem Forbindelsen med Landboerne. Hvad Skovdriften angik, maatte man indrømme, at det var en daarlig Forretning, og naar Underskudet ikke var betydelig større, skyldtes det Lejeindtægten af Pavillonerne, som jo egentlig ikke vedkom Skovdriften. Men man maatte ogsaa erindre, at der ofredes henimod 40000 Kr. aarlig paa Grund af Skovens Benyttelse som Lystskov. Underskudet ved selve Skovdriften kunde vist kun undgaas paa een Maade, nemlig ved at hugge noget mere i Skovene, og Taleren havde den Opfattelse, at det kunde gøres paa mange Steder uden Skade, ja endog være til Gavn for Skoven; men en Del af Borgerne vilde muligvis

reagere derimod. Det foreslaaede Øvelsestaarn til Brandvæsenet vilde rimeligvis danne Slutstenen paa en kraftig Udvikling af denne Institution, saa man ikke i en Aarrække behøvede at faa større Udgifter til Materiel. Det var selvfølgelig rigtigt af Hr. Møller at mane til Sparsommelighed, og alle var vist enige om ikke at give flere Penge ud end højst nødvendigt, men man kom næppe ret langt ved at beskære de sociale Udgifter, snarere var det ønskeligt at tage flere op, hvis Tiden var dertil. Angaaende Beskæringen af Aarhus Banegaard kunde Taleren slutte sig til Fabrikant Møllers Udtalelser; man maatte i høj Grad beklage den Udvikling, som her var sket. Taleren havde gjort alt muligt for at ændre Beslutningen, og Hr. Møller havde sikkert gjort det samme, men det lod sig næppe gøre at faa Planen ændret, idet Trafikministeren havde forelagt det ændrede Forslag i Finansudvalget og der fundet enstemmig Tilslutning fra alle Partier. Resultatet blev derfor det samme, enten man beholdt den nuværende Trafikminister eller fik en anden. En Ting maatte dog nødvendigvis forandres i Planen, nemlig en Udvidelse af Tværbygningen med Nedgang til Perronerne; den var beregnet til en Bredde af 7 m, men den maatte være 10—12 m bred for at kunne tage Trafiken. Den eneste Mulighed, Taleren kunde tænke sig for en virkelig Ændring, var, om Byraadet kunde anvise Statsbanerne, hvad den eventuelle 3. Etage kan anvendes til. Taleren skulde ikke her komme ind paa en Diskussion om Boligspørgsmaalet, men Ophævelsen af Boligloven kunde i hvert Fald ikke afhjælpe Bolignøden; det saa man tilstrækkeligt i Odense og de andre Byer, som ingen Boliglov havde. Hvis man her ophævede alle Lovbestemmelser, førte det blot til, at Kommunen kom til at

skaffe Bolig til en hel Del Familier, særlig dem med mange Børn. Taleren var noget ked af Hr. Møllers Sammenligning mellem Aarhus Teater og Sekondteatrene i København; Tilskudet til Aarhus Teater maatte fremfor alt bevares. Taleren skulde ikke komme ind paa, hvem der betalte Skatten i Aarhus, men hvad det kommunale Styre angaar, vilde Taleren udtale en ubetinget Anerkendelse af det Styre, som Kommunen havde haft i de sidste 8 Aar; der var styret udmærket godt og indsigtfuldt i finciel Henseende; der var styret paa langt Sigt under Borgmester Jakob Jensens Ledelse, og det viste sig ogsaa nylig, at den langt overvejende Del af Vælgerbefolkningen gav dette Styre sin Tilslutning. Taleren vilde haabe, at man kunde fortsætte med at styre paa samme Maade i de kommende Aar og indvinde en tilstrækkelig stor Kassebeholdning til at kunne udføre de mest paatrængende Arbejder i Stedet for at betale Skatten tilbage i Agitationsøjemed, som det var sket i enkelte Byer. Hvorvidt Kassebeholdningen nu var stor nok, saa man kunde undgaa at lægge Budgetterne med Overskud, var et Spørgsmaal, der maatte overvejes; det blev vist den eneste Vej at gaa, hvis Skatteprocenten skal bringes ned; men man maatte dog hellere tage et Overskud paa Budgetterne end for Tiden optage Laan, for disse skulde afbetales i saa kort Tid, at det blev den nuværende Slægt, der kom til bære Byrden.

V a l d. P e d e r s e n henstillede at bruge samme Form for Belysningsvæsenets Budget som hidtil, saaledes at Kullene sættes til en fast Enhedspris. Udvalget havde foreslaaet 40 Kr. pr. ton, og ved Forhandling med Budgetudvalget blev man enig om 39 Kr.; men paa Budgettet var der opført en samlet Sum uden nogen Enhedspris. (Borgmesteren: Det er efter Overenskomst med Ud-

valgets Formand!). Hvad Brolægningsvæsenets Konto angik, saa havde Budgetudvalget udvist et stort Mod, idet det uden videre slettede Brolægningen af Jærgaardsgade og satte Regulering af Sønderalle i Stedet. Det saa mærkeligt ud, at Budgetudvalget opfører 40000 Kr. til Regulering af Sønderalle, naar Brolægningsudvalget slet ikke havde udarbejdet noget Overslag over, hvad det vil koste. For 1½ Aar siden androg to For- eninger paa Frederiksbjerg om at faa Resten af Jærgaardsgade ombrolagt, og Udvalget foreslog Byraadet at svare, at naar Broen i Frederiksalles var færdig, vilde man tage Spørgsmaalet op til velvillig Behandling. Byraadet var derfor i nogen Grad bundet heraf, og Taleren vilde henstille at tage velvilligt paa Brolægningsudvalgets Ændrings- forslag om at optage 80000 Kr. paa Budgettet hertil. Det kunde maaske siges, at de af Dr. Brammer nævnte Gader ikke var dem, som trængte haardest til Brolægning; men Udvalget havde ikke særlig mange Penge at virke med, og derfor maatte man tage nogle af de Gader, hvor Grundejerne skulde bidrage til Brolægningen. Denne Udgift var kun som en Draabe i Havet sammenlignet med, hvad det vilde koste at regulere og brolægge Silkeborg Landevej. Men Brolægningsudvalget havde Planer færdige for alle Byens Landeveje; man ventede kun paa Pengene for at tage fat paa Arbejdet. Langelandsgade var ikke saa slem, som Dr. Brammer nævnte, selv om den nok kunde trænge til Reparation; men der skulde store Re- guleringsarbejder til, og Barakkerne helst ned- rives først, saa det maatte vente til senere. Nød- tørftsanstalten paa Frederiksbjerg laa paa et for- kært Sted, men forhaabentlig kom der engang en Banegaardsbygning med en saadan, og saa kunde

Kommunen nok spare at bygge en. Hvad Bane-
gaarden angik, vilde Taleren henstille til de Her-
rer Simonsen og Møller at bearbejde deres Parti-
fæller i Rigsdagen, men det var vist tvivlsomt, at
det hjalp noget. Fabrikant Møller talte om at
sætte Tæring efter Næring og se at komme nedad,
men alle de sociale Udgifter, som han nævnte i
den Forbindelse, udviste ikke engang en Stigning
paa tilsammen 100000 Kr., saa det var ikke me-
get at gøre saa stort Postyr for. Det var selvføl-
gelig godt at faa Skatterne ned, men i saa Fald
maatte man tage fat paa andre Konti end dem,
Hr. Møller nævnte, nemlig Konto XV, XX og XXI,
selv om Kommunens Status saa ikke blev saa me-
get forbedret. Angaaende Brandvæsenet, saa fik
man forhaabentlig snart en ny Brandpolitilov,
hvorefter Aarhus Kommune ikke mere er forpligtet
til at stille sit Materiel og Mandskab til Raadighed
for Skattelyene omkring Byen, saa kunde der for-
handles med disse Kommuner om at betale en Af-
gift til Aarhus imod at man holder dem med
Brandvæsen; det vilde være den bedste Ordning
for alle Parter.

A n d r. C h r i s t e n s e n blev for 4 Aar siden
stærkt opfordret til at lade sig vælge ind i By-
raadet og specielt for at blive Medlem af Budget-
udvalget, idet dette Udvalg bestemte alt i Kom-
munen. Taleren havde i de 4 Aar lært, at Bud-
getudvalgets Magt i Virkeligheden var meget be-
grænset. Mange af Udgifterne paa Budgettet var
bestemt ved Lov, og dem kunde man ikke ændre,
andre Udgifter beroede paa Byraadets tidligere Ved-
tagelser, og de skulde nødvendigvis ogsaa med.
Som Eksempel herpaa kunde man nævne Her-
berget for Hjemløse, som den borgerlige Gruppe
stemte imod; men det blev alligevel vedtaget, og

saa maatte Summen selvfølgelig sættes paa Budgettet. En Række Udgifter kunde man ikke komme udenom, nemlig til Aldersrente, Sygekasser, Arbejdsanvisning, Enkebørnsunderstøttelse, Skolevæsen, Rets- og Politivæsen o. s. v., og det samme gjaldt Renter af Gæld samt Afdrag derpaa. Lige saa lidt var Budgetudvalget Herre over Kommunens Indtægter. Det saa mærkeligt ud, at et af Byens Blade opfordrede til at stemme imod et Budget, som hvilede paa alle Udvalgenes enstemmige Indstillinger. Det vilde ikke være noget godt Princip at arbejde efter, hvis en Gruppes Medlemmer skulde stemme imod de Forslag, som havde fundet Tilslutning hos Gruppens Repræsentanter i de paagældende Udvalg. Naar det foreliggende Budgetforslag var Resultatet af en Overenskomst, skulde det nødvendig undergaa større Ændringer, hvis man da vilde bevare Enstemmigheden i Budgetudvalget. Nogle kunde maaske sige, at det ikke var klogt saaledes at naa til Enstemmighed om Budgettet; men de, som stod udenfor, saa vist ikke rigtig til Bunds i dette Spørgsmaal. Der var Forskel paa at staa udenfor og at være med i Arbejdet og tage Ansvaret for, hvorledes Styret kom til at gaa. Naar man satte som det vigtigste at tjene Aarhus Bys Interesser, vilde Taleren hævde, at den Politik, som var ført fra borgerlig Side i de sidste 4 Aar, havde været saaledes, at man derved var naaet længst i Retning af det, som maatte anses for det bedste for Kommunen. Om man i Fremtiden vilde følge andre Principer, maatte de om, som nu skulde træde til. — Hvis Indtægterne paa Budgettet skulde forhøjes, havde man faktisk kun Kommunens Værker at ty til, og selvfølgelig kunde de give større Indtægt, hvis man satte Priserne paa Lys, Gas og Vand op, men det

syntes der jo ikke at være Stemning for. Gas- og Elektricitetsværket burde dog egentlig give et større Overskud efter de Penge, som var bundet deri. De sociale Udgifter havde i de sidste 4 Aar med Undtagelse af Fattigvæsenet været nedadgaaende; det viste sig især paa Hjælpekassens Budget, som var kommet ned fra 1 Mill. til 350000 Kr. Naar det kunde lade sig gøre, var det et Resultat af Arbejdet paa at skaffe de bedst mulige økonomiske Forhold i Byens Styrelse. Det maatte efterhaanden komme til, at Hjælpekassen blev det, den skulde være, saa den kom bort fra de ulovlige faste Understøttelser; det var heller ikke Lovens Mening, naar der fra Ministeriet blev lukket for Arbejdsløshedsunderstøttelsen i et eller andet Fag, at de saa straks kunde gaa over paa Hjælpekassen og oppebære samme Understøttelse der. Stigningen paa Fattigvæsenets Konto burde standse. Angaaende Renter af den Kapital, som var bundet i Bane- gaardsordningen, var det forstaaeligt, at nogle blev forfærdet derover; men det var ogsaa forstaaeligt, om Byraadet blev forfærdet over hele det Perspektiv, som aabnede sig dernede; det blev en meget dyr Affære for Kommunen, og hvis man Aar efter Aar skulde lægge Renterne til Summen, vilde det næsten blive umuligt at komme ud af Gælden. Selv om alle Grundene blev solgte, fik Kommunen jo kun en Brøkdelen af Pengene ind, det meste blev staaende i Prioriteter, saa der var en meget lang Vej frem. Selv om dette Rentebeløb var en bitter Pille at sluge, var den vist desværre nødvendig. Ogsaa Forhøjelsen af Dyrtidstillæget til Kommunens Funktionærer med 175000 Kr. var en ubehagelig Post, men den var jo nødvendig, naar Lønregulativet medførte det. Der var kun eet at gøre for dem, som skulde styre videre, at passe paa, at man ikke

fik for mange Embedsmænd og saa i det hele have Opmærksomheden henvendt paa Løn- og Pensionsreglementerne; der var ikke meget at gøre ved disse overfor de nuværende Tjenestemænd, men der kunde tages Forbehold overfor nyansatte. De 100000 Kr. til Udvidelse af Gader i den indre By burde ikke gaa til Jægergaardsgade, men blive staaende, og derfor var det ikke absolut nødvendigt at bruge dem; den Dag vilde komme, hvor Gadeudvidelser vilde kræve meget store Beløb. Det havde sikkert være klog Politik at undgaa at laane Penge, men saa maatte man ogsaa vente med at sætte noget i Gang, indtil Pengene var samlet sammen dertil, og det vilde være gavnligt, om man fra den anden Side i Byraadet kunde taale at se Penge i en Kasse, uden at de straks skal bruges. At faa Skatteprocenten ned var vanskeligt, og Byraadet var ikke ene Herre derover; Ligningskommissionen havde her en stor Magt gennem de skønsmæssige Nedsættelser og Forhøjelser. Taleren havde hørt, at man havde fundet sig foranlediget til at ændre Ligningsreglerne i Aar, saa det vilde medføre en betydelig Stigning af Procenten. Der nyttede derfor ikke at angribe Byraadet derfor, naar det var Ligningskommissionens Skyld. Hvis den nu foreslaaede Banegaardsordning blev gennemført, maatte det betegnes som en Skandale; der var ingen Mening i at mishandle Aarhus By, saaledes som dette Forslag vil gøre; det var ikke gjort med Fjernelsen af en Etage, ogsaa selve Banegaarden blev meget forringet for det rejsende Publikum; Adgangen fra Hallen til Sporene blev en Gang af en Stues Bredde, og derigennem skulde hele Færdselen gaa; Rejsegodsekspeditionen blev lagt saaledes, at Trafikken skal foregaa lige forbi den, det samme gjaldt Billetterummene. Alt i alt var denne Plan ringere end

den gamle Banegaard, og det var absolut urigtigt at sige, at Banegaarden i trafikmæssig Henseende blev lige saa god som den tidligere projekterede. Det var et mærkeligt Krav, at man skulde fortælle Statsbanerne, hvad de skulde bruge den øverste Etage til; det maatte Statsbanerne vel selv vide, og hvis der ikke var Brug for den, var den vel ikke bleven projekteret; men naar Banegaarden skulde gøre Fyldest i en lang Aarrække, maatte der nødvendigvis blive overflødige Rum i Øjeblikket. Det kunde næppe heller betyde saa forfærdelig meget at bygge Etagen op og lade den staa uden at indrette den, indtil der blev Brug for den. I Virkeligheden var det Statsbanernes ubetingede Pligt overfor Aarhus at gøre det; det nuværende var absolut i Strid med de Forudsætninger, hvorunder Kommunen gik med til den ny Banegaardsordning. Taleren vilde haabe, at det kommende Byraad fortsatte den ubetingede Modstand mod at faa noget saadant gennemført, saa maatte man i Virkeligheden hellere helt undvære nogen ny Banegaard for Øjeblikket og saa vente til bedre Tider.

J. Perregaard havde sammen med Frk. Thomsen stillet Forslag om at faa det lille Beløb paa 600 Kr. til Folkebiblioteket forhøjet til 1200 Kr. Siden Forholdene var blevet forbedrede for Folkebiblioteket paa Vestergade, var Udlaanet steget fra 13000 til 35000 Bind, og det medførte en forøget Udgift. Det var et saa beskedent Forlangende, at det forhaabentlig kunde tages op ved 2. Behandling. Naar et Medlem udtalte, at Byraadets Flertal ikke kunde taale at se Penge i en Kasse, vilde Taleren dertil sige, at det var lige saa farligt at være Kautionist for daarlige Foretagender som at laane Penge, men i den Retning var der intet Kniberi, hvilket frem-

gik af et Par Andragender, som kom senere paa Dagsordenen.

J. C h r. M ø l l e r havde anbefalet at stemme for Budgettet under den Forudsætning, at der ikke sker store Ændringer dertil; men hvis alle Dr. Brammers Forslag skulde tages med, kunde Taleren ikke være med til at tage Ansvarer derfor. Dr. Brammer talte imod indirekte Beskatning, hvilket ogsaa var de radikales Glansnummer i København; men naar man saa paa, hvormange Penge der var anbragt i Kommuneens Værker, kunde man næppe forlange mindre Udbytte deraf, snarere mere. Silkeborg Landevej fandtes der ikke Penge til nogetsteds, og Dr. Brammer ønskede vel næppe $\frac{3}{4}$ Mill. Kr. hertil sat paa Budgettet. Naar Doktoren vilde indrette Folkebiblioteker for 20000 Kr., saa glemte han at medregne Administrationen af disse. Forrentningen af Banegaardskontoen var man ikke helt ud Herre over selv, og naar det var givet, at Kommunen i sidste Instans kom til at betale en Del af Beløbet, var det næppe forsvarligt stadig at lade Kontoen vokse. Doktoren mente ogsaa, at den kommunale Grundskyld kunde redde alt; men den blev næppe indført i Aar og forhaabentlig ikke foreløbig; Aarhus kunde ikke sammenlignes med New York. Angaaende Boligloven, saa skulde Hr. Simonsen ikke have henvist til Odense, for der havde man netop vist, at man kunde klare sig uden nogen Boliglov, og det kunde man sikkert ogsaa i Aarhus. Med Sekondteatrene i København mente Taleren de forskellige Privatteatre, og den Sammenligning kunde Aarhus Teater nok være tjent med. Budgetudvalget var enigt om at slette de 80000 Kr. til Jægergaardsgade og vente til næste Aar; det nyttede ikke at tale om at spare og saa samtidig foreslaa nye Udgifter, og hvis Brolægningsudvalget

endelig vilde have Gaden med, vilde Taleren henstille til Udvalget at tage Pengene andetsteds paa deres Budget, ellers kunde Taleren næppe gaa med dertil. Hr. Vald. Pedersens Anvisning paa, hvor der kunde spares, forstod Taleren ikke, saafremt han da ikke mente Renten af Banegaardskontoen. Taleren henstillede, at man ikke kom med for mange Ændringsforslag, for det var kedeligt, om den Enighed om Budgettet, der var bragt til Veje, skulde gaa i Stykker derved.

Marius Geertsen var overbevist om, at Vælgerne var enige om, at Skatten skal ned, men for at naa dette, maatte der spares, og Taleren vilde derfor henstille til Vald. Pedersen at vente med de 80000 Kr. til Jægergaardsgade. Paa Fattigvæsenets Budget havde Taleren nævnt en Ting, hvor der kunde spares, nemlig Bispegaarden. I 5 Aar havde denne Ejendom givet et tilsyneladende Overskud af 17000 Kr., men Kommunen havde ingen Renter faaet af de Penge, som var anbragt deri, og hvis man medregnede dem, blev der for de 5 Aar et Underskud paa 10000 Kr., altsaa en aarlig Udgift paa 2000 Kr. for at drive denne Gaard. Den burde Kommunen snarest skille sig af med. Taleren var ked af, at Bispetorvet skal anvendes til Parkeringsplads; denne Plads burde forskønnes, f. Eks. ved Opstilling af en monumental Brønd. Taleren erindrede om, at der for kort Tid siden forelaa Indstilling om at udnævne en Mand paa Skattekontoret til Fuldmægtig. Denne Mand gjorde et meget stort og ubehageligt Arbejde ved Inddrivelse af Skatten, og det vilde være retfærdigt at honorere ham lidt derfor.

M. C. Falk haabede, at Perregaard til 2. Behandling vilde stille Forslag om at forhøje Bevilningen til Folkebiblioteket til 1200 Kr.; det var

bedre at stille det Realitetsforslag end at støtte Dr. Brammers Forslag om 20000 Kr., som ikke havde nogen Udsigt til at blive vedtaget. Taleren henstillede, at de Asylere, som faar Tilskud af Kommunen, holdes aabne paa Skolernes Fridage, for det var en meget stor Ulempe at lukke dem paa disse Dage. Tilskudet til Aarhus Teater var i Virkeligheden 40000 Kr., og Taleren skulde ikke sige noget derimod, men da det sidste Tilskud blev bevilget, traf man den Overenskomst, at Teatret skulde holde Orkesteret oppe paa en vis Højde og give nogle kommunale Koncerter. Men Antallet af Musikere var formindsket, og Koncerterne var sunket temmelig dybt. Hvis Teatret derfor vilde beholde sit Tilskud, maatte det give den Musik, som Overenskomsten hjemlede. Taleren ønskede ogsaa helst Enighed om Budgettet, men Velanstændighed bød at brolægge Jægergaardsgade, for det var faktisk lovet Beboerne, naar Broen i Frederiksballe var færdig. Forholdene var saaledes, at Husene rystede, saa Kakkellovnene væltede, og Skilderierne faldt ned af Væggene, naar de store Lastbiler kørte i Gaden. Taleren maatte derfor fastholde, at Gaden brolægges, og maaske kunde hertil bruges 50000 Kr. af de 100000 Kr. til Udvidelse af Gader i den indre By. Hvis man saa samtidig strøg de 38000 Kr. paa Skolevæsenets Konto under Post 6. a, blev der en Besparelse paa 7—8000 Kr. Dr. Brammer havde vist ikke været i Langelandsgade i Vinter, for der var anlagt en god Gangsti deroppe. Hvad Banegaarden angik, skulde man synes, at Statsbanerne udmærket kan anvende den omtvistede Etage, idet de jo kunde flytte Administrationen fra Fredensgade og udleje eller sælge Administrationsbygningen der, det blev næppe vanskeligt at ordne, hvis der var lidt

Velvilje overfor Aarhus hos Finansudvalget og Ministeren. Det var let for Overretssagføreren at sige, at Aarhus havde for mange Funktionærer, for han sad i Udvalg, som ikke beskæftigede saadanne, hans Meningsfæller i de forskellige Udvalg var dog sikkert af en anden Mening, ellers havde de vel stillet Forslag om at indskrænke Antallet. Men dette med de mange Funktionærer var blot en gammel Traver, og det samme gjaldt Paastanden om, at Byraadets Flertal ikke kunde taale at se Penge i en Kasse. Naar man saa paa, hvor stærkt Kommunens Kassebeholdning var vokset i de sidste Aar, modbeviste det fuldkomment denne Paastand. Aarhus Kommune var styret saaledes, at man ikke behøvede Overretssagføreren Henstillinger eller Omsorg. Sparsommelighed var udmærket, men den skulde ikke bruges baade i Tide og Utide, og Taleren havde den Opfattelse, at Kommunen for Øjeblikket ikke kan styres med en Skatteprocent af 10, hvis Byen skal udvikles og vedblive at være en By i Fremdrift.

L e o n h a r d H a n s e n bemærkede, at Fabrikant Møller gerne vilde give det Udseende af, at Budgetudvalget intet kunde gøre, idet de øvrige Udvalg bestemte det hele. Men det var ikke helt rigtigt; de forskellige Udvalg vidste sikkert, at Budgetudvalget kunde være meget stramtandet at forhandle med og ofte stillede bestemte Krav om Nedskæringer. Naar det ikke var sket i Aar, var Grunden antagelig, at Udvalget indsaa, at det ikke kunde lade sig gøre uden at faa Underskud paa Budgetterne. Alligevel havde begge Ordførere saavel som Overretssagføreren med særlig Forkærlighed beskæftiget sig med Fattigvæsenets Budget. Taleren havde tidligere gjort opmærksom paa, at Fattigvæsenets Satser var saa minimale, at ingen

kunde tænke sig at ville nedsætte dem. Hvorvidt Udgiften til Herberget for Hjemløse vilde stige med Aarene, kunde ingen vide, men det, som gjorde saa ondt her, var selvfølgelig, at Forslaget blev vedtaget af Socialdemokraterne alene. Naar Hr. Møller nævnte, at der ikke var kommen mange sociale Love siden 1917, saa glemte han, at Kravene efter de øvrige Love var stadig stigende, saa at der paa Fattigvæsenets Budget var opført ca. $1\frac{1}{2}$ Mill. Kr. til Udgifter ffølge sociale Love. Naar Kravene i Henhold til Lovene saaledes steg, maatte ogsaa Budgettet stige, det var saa naturligt, at de Herrer maatte kunne se det. Men selvfølgelig var det et taknemligt Emne at kritisere Fattigvæsenets Budget, for her drejede det sig om Mennesker, der ikke havde Valgret, og dem regnede man ikke med fra konservativ Side. Naar der var Nedgang paa de andre sociale Budgetter, var det netop naturligt, at Fattigvæsenets Konto steg, idet mange Mennesker saa udelukkende var henvist dertil; men det var hverken humant eller klogt at gaa den Vej. Man kunde nedskære alle andre Budgetter, men ikke her, for det var en Grundlovsbestemmelse, at ingen maatte sulte eller fryse ihjel, og derfor steg Fattigvæsenets Budget i samme Forhold, som man nedsatte andre, særlig Hjælpekassens Budget. Hjælpekassen blev sikkert nødt til adskillige Gange i det kommende Aar at søge Byraadet om forøget Tilskud, og saa kunde man lige saa godt have budgetteret et større Beløb. Angaaende Bispegaarden, saa troede Taleren, at de kommende Aar vilde gøre den til et godt Aktiv for Kommunen, saa det vilde være urigtigt at sælge den. Taleren betragtede ikke Banegaarden som noget Partispørgsmaal. Enkelte kunde maaske mene, at man fra socialdemokratisk

Side vilde finde sig i alt, hvad en socialdemokratisk Regering byder; men Taleren vilde foreslaa, at Aarhus Byraad udtaler en Fordømmelse af den Maade, hvorpaa Aarhus By bliver behandlet i denne Sag. Det vilde maaske dog betyde noget, hvis Byraadet enstemmig og offentlig vedtog en saadan Udtalelse. Enten en Regering var socialdemokratisk eller ikke, var Forholdet det samme, at København er det eneste, som dur, og at alt udenfor København er intet. Men man skulde nødig have en socialdemokratisk Regering til at gøre Aarhus til et endnu større Snolderød, end det er i Øjeblikket. Taleren vilde altsaa anbefale, at Byraadet protesterer imod denne Fremgangsmaade, det var en Haan mod Aarhus og fuldstændig i Strid med de Forudsætninger, hvorunder Byraadet gik med til Planen.

F o r m a n d e n gjorde opmærksom paa, at det maatte bero paa en Misforstaaelse, naar der taltes om, at Hjælpekassens Budget var nedskaaret, for der var opført, hvad Hjælpekassen havde forlangt.

S. P e t e r s e n vilde til Hr. Geertsens Bemærkninger om Bispegaarden sige, at han glemte, at der var opført 8000 Kr. til Føde for de Folk, som arbejdede derude, og disse Penge sparede man selvfølgelig paa Fattiggarden; derfor var hans Beregning fuldstændig misvisende. Men selv om man ikke regnede med dette, maatte man ikke glemme, at disse Mennesker ved at komme derud en Tid maaske igen kunde faa Lyst til at arbejde og derved vindes tilbage for Samfundet, og den Værdi kunde ikke udmaales i Penge. Selvfølgelig skulde de Herrer Møller og Andr. Christensen kritisere Herberget for Hjemløse, som blev gjort til et rent Sneboldsystem, men de Herrer's Spaadomme var før slaaet fejl. Det var be-

tegnende, at de to Steder, hvor Hr. Møller vilde skære ned, var Udgiften til kronisk syge og til Bispisning af fattige Skolebørn, to Poster, som der mindst af alt burde spares paa. Iøvrigt kunde Taleren ganske slutte sig til Leonhard Hansens Udtalelser om Fattigvæsenets Budget.

M a r i a n e T h o m s e n erindrede om, at der sidste Aar paa Budgettet blev sat en lille Bevilling paa 300 Kr. til Arkivet; den var beregnet paa at bruges til Indkøb af Billeder og lignende af Gader og Huse, som forsvandt, og som det kunde være af Interesse at bevare for Efterverdenen. Denne Bevilling var ikke blevet brugt, fordi Arkivet skulde flyttes, og man ønskede at faa det i Orden først. Taleren vilde meget henstille at lade den lille Bevilling staa et Aar endnu for at se, hvor meget der kan komme ud deraf, og forhåabentlig kunde den komme med ved 2. Behandling. Ligeledes vilde Taleren støtte Hr. Perregaards Forslag om at forhøje Tilskudet til Folkebiblioteket til 1200 Kr.

M. B r a m m e r fastslog, at Fabrikant Møller ikke havde forstaaet ret meget af hans Udtalelser, naar han mente, at Talerens Forslag vilde sprænge Budgettet. Taleren havde ikke stillet Forslag om at regulere Silkeborg Landevej; men udtalt Haab om, at man kunde gaa i Gang med den, naar Viborg Landevej var færdig. Til Ombrolægning af Jærgaardsgade havde Taleren anvist, hvorfra Pengene kunde tages uden at forhøje Budgettet. Hvis man vedblivende vilde tænke paa Aarhus som Universitetsby, nyttede det ikke at lade haant om kulturelle Bevillinger, og dertil hørte i høj Grad Folkebiblioteker. Ogsaa til disse havde Taleren anvist, hvorfra Pengene kunde tages paa Budgettet. Derimod havde Taleren stillet Forslag om en Besparelse paa Budgettet af 230000 Kr. ved at stryge

Renten af Banegaardskontoen og derved faa Skatteprocenten sat ned. Man kunde ikke i Dag kræve en saadan Brandskatnnig af den nulevende Slægt, som maaske slet ikke oplevede den paatænkte Banegaardsordning, og det var en Forudsætning, da Privatbanken financierede Planen, at disse Penge skulde blive staaende, indtil Ordningen var færdig. Det var trist at se, hvor ringe Indflydelse Aarhus Bys Repræsentanter i Rigsdagen havde blandt deres Partifæller, naar de ikke var i Stand til at opnaa det mindste Medhold hverken hos Trafikministeren eller Finansudvalget.

Bern t J e n s e n oplyste i Anledning af Dr. Brammers Udtalelse om Stadsgartnerens Oprykning, at det ikke var af Uvilje mod Statsgartneren, at Lønudvalget gik imod det, men fordi det vilde medføre farlige Konsekvenser, idet flere af Kommunens Embedsmænd vilde føle sig lige saa berettigede til at rykke op. Der forelaa ikke fra Forskønnelsesudvalget nogen ny Indstilling om hans Forfremmelse eller Forslag til Budgettet herom. Hvorvidt det samme Forhold gjorde sig gældende, da Lønudvalget behandlede Forslaget om Forfremmelse af Assistent Christensen paa Skattekontoret, skulde Taleren ikke her komme ind paa, men 2 Fuldmægtige maatte vel egentlig være tilstrækkeligt paa dette Kontor. Naar Overretssagføreren ivrede saa stærkt imod at ansætte flere Funktionærer, vilde Taleren gøre opmærksom paa, at han selv havde været med til at optage en ny Funktionær paa Budgettet, nemlig en 3. Gartner hos Stadsgartneren. Derimod maatte Arbejderne ikke faa fast Ansættelse; det skulde være løse Folk, der kunde afskediges naar som belst.

K j e l d S ø r e n s e n gjorde opmærksom paa, at Fremgangen i Kommunens Formue og Ned-

gangen i Rentebeløbet faktisk svarede til et Skattebeløb paa 3 %, saa det var slet ikke urimeligt at tænke sig, at Kommunen kunde komme ned paa 10 %. Hovedsagen var, at Budgetterne lagdes saaledes, at de kunde give noget Overskud, saa vilde Byen sikkert kunne gaa en god Udvikling i Møde. Stadsgartneren var en udmærket Embedsmand, og Udvalget var enigt om hans Oprykning; Sagen havde ogsaa været fremme i Budgetudvalget, men man fik jo ikke alle sine Ønsker opfyldt. Det var næppe forsvarligt at undlade at betale Renter af de 4 Mill. Kr. paa Banegaardskontoen, for ellers voksede Gælden for stærkt, og da Privatbanken gav sit Tilbud, havde vel ingen regnet med at komme saa højt op. Taleren havde siddet i Fattigudvalget i 8 Aar; i den Tid var der stadig færre, som fik Fattighjælp, og det var den rigtige Vej at gaa; dermed havde Taleren ikke sagt, at de fattigunderstøttede skulde have mindre; men de, som ikke var berettigede til Hjælp, burde absolut afvises.

J. Ch r. M ø l l e r troede ikke, at Dr. Brammer vilde staa ved alle sine Udtalelser; det var i hvert Fald ikke urimeligt at betale Renter af sin Gæld. Selvfølgelig skulde ogsaa Universitetet bruges i den Forbindelse, det var Doktorsens sædvanlige Metode; men Folkebiblioteket her fik ikke mindste Betydning for Spørgsmaalet om et Universitet i Aarhus. Angaaende Doktorsens Udtalelse om Rigsdagsmændene i Aarhus, saa havde de sikkert alle gjort, hvad der kunde gøres i denne Sag, men det var ikke let for et Par enkelte at faa Finansudvalgets Tilslutning til en forøget Udgift, naar Parolen var, at der skulde spares overalt. Taleren havde ikke specielt ønsket at nedsætte Tilskudet til kronisk

syge, men Beløbet hertil var steget fra 45000 til 70000 Kr. uden nogen Begrundelse for Stigningen.

A n d r. C h r i s t e n s e n bemærkede til Hr. Kjeld Sørensens Omtale af Formuestigningen, at man ogsaa her maatte regne med, at der havde fundet en Omvurdering Sted af Kommunens Ejendomme. Angaaende den ny Gartner, saa havde Hr. Kjeld Sørensen i Udvalget sagt, at han var absolut nødvendig. Taleren havde gennem Aarene lært Hr. Kjeld Sørensen at kende som en meget sparsommelig Mand, og naar han udtalte, at Manden var nødvendig, saa tvivlede Taleren ikke derom. Hvad den omtalte Kassebeholdning angik, saa var der vist allerede gjort Udvej for at bruge den. Udvalgets Arbejde for at paavirke Ministeren var en firstemmig Akkord, og der blev vist gjort alt muligt, da man forhandlede med Trafikministeren, men Resultatet deraf var ikke stort; alligevel burde man fortsætte med Arbejdet for at undgaa dette Projekt. Konsekvensen heraf kunde ikke være, at man skal stemme imod at betale Renter af Gælden, og det var ikke paa Foranledning af Privatbanken, at Forslaget var kommet frem, men for at Gælden ikke skulde blive altfor stor.

F o r m a n d e n var glad ved, at Budgetbehandlingen først var kommen efter Byraadsvalget, for den Veltalenhed, der her var udfoldet, vilde da om muligt være blevet endnu større. Angaaende Bispegaarden vilde Taleren sige, at den i en vis Forstand var et godt Aktiv, for deraf kunde man lære, at Byraadsmedlemmer ikke har Forstand paa at drive Landbrug. Hr. Falks Forslag om at reducere Skoleudvalgets Budget, skulde Taleren ikke opholde sig ved; fra hans Side mødte Taleren altid Modstand, naar det gjaldt Skolevæsenet. Byraadet havde absolut ikke paataget sig nogen For-

pligtelse til at brolægge Jærgaardsgade. Dr. Brammer vilde som sædvanlig have Ændringer ved alle de Udvalg, hvori han ikke selv havde Sæde, men hans egne Udvalg maatte ikke røres. Stads-
gartneren var ligesom mange andre af Kommunens Embedsmænd en dygtig Mand, men der var Folk i andre Institutioner, der var stillet ligesom ham, og naar der skulde rettes Angreb paa Budgetudvalget for dets Stilling til Stadsgartneren, nødtes Taleren til at sige, at han i det sidste Aar havde faaet udbetalt 2500 Kr. udover sin Løn, saa han havde næppe noget at beklage sig over. Det var selvfølgelig let at ville forcere Arbejder frem, naar man ikke anviste Penge dertil; Byraadet havde for Tiden disponeret over hele Kassebeholdningen til Udvidelse af De gamles Hjem, Børnehjemmet, Kapellet, Vennelystpavillonen o. s. v., saa der var ikke mere at tage der. Hvis Byraadet skulde følge den Vej, der anvises af Hr. Vald. Pedersen, som nu udtræder af Byraadet, blev der ikke en Øre at virke med, og det var en meget pinlig Situation at sætte det ny Byraad i. Derimod vilde Taleren takke Kjeld Sørensen, som ogsaa udtræder af Byraadet, for den smukke Maade, hvorpaa han forelagde Budgettet; det viste, at han ønskede, at Byen skulde vedblive at trives, og at Arbejdet i Byraadet maatte fortsætte paa samme Maade som hidtil.

Taleren sluttede hermed Forhandlingen og meddelte, at eventuelle Ændringsforslag til Budgettet maatte indgives inden førstkommende Onsdag Middag.

Budgettet overgik til 2. Behandling.

2. (J. Nr. 6^e—1924). **Forslag til forskellige Bygningsforandringer ved Artillerikasernen.**

Fra Garnisoneringsdelegationen forelaa en Skri-

velse, hvoraf fremgik, at det drejede sig om følgende Arbejder:

- 1) Indretning af Artillerikasernens Ridehus til Garage for Uddannelsesbatteriernes Motormateriel,
- 2) Tilvejebringelse af Vaskeplads mellem Artillerikasernens Vinterstald og Sommerstald,
- 3) Bygning af et Mekanikerværksted ved ovennævnte Ridehus, og
- 4) Indretning af Koutor for Garagemesteren paa Tribunen i Ridehuset.

Fra Budgetudvalget forelaa følgende Indstilling:

»Budgetudvalget kan anbefale, at de foran foreslaaede Foranstaltninger bringes til Udførelse under Forudsætning af, at Udgiften, der med nogle af Garnisoneringsdelegationen senere foreslaaede Ændringer kan anslaas til 28100 Kr., forrentes paa sædvanlig Maade af Indenrigsministeriet med 6 % p. A. — Udgiften vil være at udrede af Kassebeholdningen«.

Tiltraadt af Indkvarteringskommissionen.

Indstillingen var vedtaget ved Cirkulation og toges til Efterretning.

3. (J. Nr. 23²³—1924). **Meddelelse om Mælkekontrollen i 1924.**

Toges til Efterretning.

4. (J. Nr. 19⁴⁷—1924). **Anvisning af Kommunens Andel i Afgiften for 1924—25 af Ruteautomobiler.**

Toges til Efterretning.

5. (J. Nr. 417—1924). **Indstilling angaaende Ændring i Forslag til Kommunalvedtægten.**

Udvalget angaaende Vedtægtens Revision indstiller, at der til Fortegnelsen over Udvalgene i Vedtægtens § 2 indføjes som Nr. 26: »Udvalget for Indkvartering m. m.«, samt at der indføjes en ny § 29, saalydende:

»Udvalget for Indkvartering bestaar af 3 Medlemmer, af hvilke det ene vælges efter Forslag af Kommandantskabet. Udvalget varetager de Kommunen ifølge Indkvarteringslovgivningen paahvilende Forpligtelser og fører Tilsyn med Kommunens militære Etablissementer og disses Inventar«.

Formanden anbefalede Ændringen, som var nødvendig, efter at Lov Nr. 91 af ²⁹/₃ 1924 havde ophævet Indkvarteringskommissionen.

Indstillingen vedtoges.

6. (J. Nr. 58—1924). Indstilling fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse om **Godkendelse af Vejplan for Matr. Nr. 51 a m. fl. af Markj.**

Udvalget foreslaar, at Planerne approberes paa følgende Betingelser:

- »1) Vejanlægene paa Matr. Nr. 51 af Aarhus Købstads Markjorder kan udføres efter de hermed tilbagefølgende med grønt rettede Planer, Kloakanlægene efter de paa samme Planer med rødt rettede Koter, Fald m. m. For Vej- og Kloakanlægene i Skelgaderne mod Nord og Vest maa Andrageren dog indhente de tilgrænsende private Grundejeres Samtykke til Anlæggene og Tilsagn om Bidrag til disse Anlæg.
- 2) Vejene kan paa Matr. Nr. 51 midlertidig anlægges med 10 Meters Bredde efter det paa den fremsendte Pl. 1 viste Tverprofil og med de derpaa angivne Materialer: Brosten III til Rendesten og Kantsten II til Fortov, begge efter Kommunens Betingelser. Dog maa ingen Bygnings Facade lægges nærmere Vejens Midtlinie end 9,4 m (15 Al).
- 3) Naar Bebyggelsen langs en Vej (fra Vejkryds til Vejkryds) er saa vidt fremskredet, at det

efter Byraadets Skøn er paakrævet, at nævnte Vejstrækning med Kloak m. m. anlægges, skal Vejstrækningen straks anlægges med en Bredde af 10 m efter det paa Pl. I viste Tverprofil. De tilstødende Grundejere betaler de hermed forbundne Udgifter.

- 4) Der maa kun finde aaben og lav Bebyggelse Sted langs de approberede Veje. — Dersom der engang senere iværksættes sammenhængende Bebyggelse langs nogen af disse Veje, skal Vejen mellem de nærmeste Gadekryds paa Byraadets Forlangende straks anlægges som en 18,8 m (30 Al) bred med Brolægning forsynet Gade i Henhold til detaillerede Planer, som skal fremsendes til Byraadets Approbation. Samtlige Udgifter ved Ombrolægning af Vejene er Kommunen uvedkommende. De tilstødende Grundejere betaler de hermed forbundne Udgifter.
- 5) For Grundene langs Viborg Landevej gælder følgende særlige Bestemmelser: Kommunen anlægger selv, naar Byraadet finder Tidspunktet passende, denne Vej omtrent som det paa Pl. I viste Tverprofil af en 25 m bred Vej og udreder Udgifterne til Kørebanen. Derimod skal Andragerne vederlagsfrit afgive Areal til Vejens Udvidelse indtil 12,5 m fra nuværende Vejmide og udrede Udgifterne til Anlæg af Fortovet, Kantsten, Rendesten samt en 10 cm Gasledning, beregnet efter Byraadets Opgørelse. Arbejdet udføres af Kommunen.
- 6) For Vejen A-S-T-U-V (»Expresvejen«, gælder samme Bestemmelser som under 5) nævnt for Viborg Landevej, blot med den Undtagelse, at Vejen A-S-T-U-V kun fordres anlagt i 18,8

m Bredde (9,4 m til hver Side af den nuværende Vejmidte).

- 7) Andragerne skal bidrage til Hovedkloaken i Viborgvej efter en af Byraadet fastsat Takst pr. m² i Lighed med andre Grundejere, der sender Afløb til denne Kloak. Tidspunktet for Kloakens Anlæg bestemmes af Byraadet.
- 8) Angaaende Kloaken i Vejen A-S-T-U-V gælder samme Bestemmelse som nævnt under 7) for Viborg Landevej.
- 9) Saasnart en af de viste Kloaker paa Matr. Nr. 51 er lagt i Henhold til Punkt 3 og sat i Forbindelse med Byens øvrige Kloaksystem, skal alt Afløbet fra de ved nævnte Kloak liggende Ejendomme føres til Kloaken og Vandklosetter installeres i Ejendommene. Fra samme Tidspunkt erlægges Installationsafgiften og den årlige Vandklosetafgift.
- 10) Alt Vej- og Kloakarbejde ved de 10 m brede Veje paa Mtr. Nr. 51 skal udføres under Kontrol og Anvisning af Brolægningsudvalget, hvis Udgifter til Kontrol kan fordres godtgjort af Andragerne. Alt Jernstøbegods skal være efter Aarhus Kommunes Model.
- 11) Samtlige 10 m brede Veje paa Matr. Nr. 51 skal til enhver Tid renholdes og vedligeholdes paa en efter Brolægningsudvalgets Skøn passende Maade. Sker dette ikke, skal Byraadet være berettiget til at udføre Ren- og Vedligeholdelsen og fordele Udgifterne paa de tilstødende Grundejere i Forhold til deres Facadelængder.
- 12) Samtlige 10 m brede Veje paa Matr. Nr. 51 skal være tilgængelige for offentlig Færdsel.
- 13) Ovenstaaende Bestemmelser skal tinglæses som Hæftelse paa samtlige Parceller af Matr. Nr.

51 af Aarhus Købstads Markjorder fra Hasle Herred«.

Indstillingen vedtoges.

7. (J. Nr. 561—1924). **Andragende fra Murersvendenes Stiftelse og Enkekasse om kommunalt Tilskud til Foreningens Byggeforetagende ved Falstersgade.**

Anbefalet af Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse efter sædvanlige Regler.

Indstillingen vedtoges.

8. (J. Nr. 701—1924). **Andragende fra Andelsboligforeningen »Fremtiden« om kommunalt Tilskud til Foreningens Byggeforetagende ved Marstrands-gade.**

Anbefalet af Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse efter sædvanlige Regler.

Indstillingen vedtoges.

9. (J. Nr. 710—1924). **Indstilling fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse om, at den ny Gade fra Vesterbros Torv til »Smedens Bro« benævnes »Godsbsnegade«.**

Indstillingen vedtoges.

10. (J. Nr. 627—1924). **Andragende om Forlængelse af Gasledningen i Mylius Erichsens Vej.**

Anbefalet af Belysningsudvalget paa Betingelse af, at Andrageren indgaar paa at opfylde Reglernes § 3, dog saaledes, at Stikledningen betales med 80 Kr.

Indstillingen vedtoges.

11. (J. Nr. 680—1924). **Andragende om Tilladelse til Indretning af Butik i Dynkarken Nr. 4.**

Boligkontrollen kan ikke anbefale Andragendet.

Kunde ikke bevilges.

12. **Andragender om Byggedispensationer for følgende Ejendomme:**

- a. (J. Nr. 2¹⁸⁷—1924). Bygningslovens § 21 for Vestergade Nr. 52.
- b. (J. Nr. 2¹⁸⁸—1924). Bygningsvedtægtens § 25 for Mindegade Nr. 1.

Anbefaletes.

13. (J. Nr. 238—1924). Indstilling fra Aldersrenteudvalget om at faa stillet **206000 Kr. til Raadighed til Fuldførelse af Byggearbejderne ved De gamles Hjem.**

Overgik til 2. Behandling.
